

Hammer eller lygte

Om etikkens bidrag til diskussionen om GMO

Mickey Gjerris

CeBRA, FØL, LIFE, KU

mgi@life.ku.dk

www.mickeygjerris.dk

Indhold

- Etik
- Ethiske aspekter af GMO
- Naturlighed
- Etikens bidrag
 - Hammer eller lygte

Etik

- Den umiddelbare etiske reaktion er følelsen af indignation eller glæde
- Verden kommer os ved
 - Mennesket er først og fremmest et verdensåbent væsen
- Etik uden følelser giver ingen mening
 - Vi føler – derfor diskuterer vi
- Etik uden kritisk refleksion over følelser giver heller ingen mening
 - Uden tænkning ingen diskussion

Ethiske aspekter af GMO

- Diskussionen om GMO rummer mange aspekter

- Økonomi

- Nytte

- Menneskers sundhed

- Miljø/natur

- Hvilke risici er relevante og hvordan skal de vurderes

- Retten til at vælge til og fra

- Patentering

- Godkendelsesprocedurer

- Multinationale selskaber vs. lokale behov

- Naturens betydning

- Naturlighed, integritet

- Nogle problemstillinger er tæt forbundet til selve teknologien
 - Genspredning
 - Kontaminering af ikke-GM afgrøder
- Andre problemstillinger handler mere om teknologiens indlejring i en bestemt økonomisk virkelighed
 - Ejerskab over liv
 - Godkendelsesprocedurer
 - Monsanto
- Naturvidenskabelig indsigt og indsigt i bagvedliggende værdier er en forudsætning for at forstå diskussionen og undgå at tale forbi hinanden
- Både GMO-fortalere og økologer er motiveret af værdier

Hvis man overlader beslutninger vedrørende natur og miljø til 'eksperterne' inden for videnskab og teknologi, betyder det ikke, at disse beslutninger vil være objektive og værdineutrale. Det betyder kun, at de værdier og etiske antagelser som er med til at bestemme, hvad der skal gøres, bliver dem, som eksperterne har

Des Jardins: *Environmental Ethics* 2001, p.7

Naturlighed

- Skepsis overfor GMO kan være begrundet af mange ting
- En diskussion, der ofte dukker op, er diskussionen om naturlighed/unaturlighed
- Bliver ofte afvist af 'eksperter' som irrationel, metafysisk eller religiøs
 - Både naturvidenskabelige og filosofiske
- Etikens rolle er her at udfolde begrebet

🌐 **Det naturvidenskabelige niveau**

- 🌐 Molekylærobiologisk verdenssyn
- 🌐 Det hele er baser. Alt er lige naturligt
- 🌐 Gener kender ingen grænser

🌐 **Behovsniveauet**

- 🌐 Mennesket er et naturvæsen, der tilfredsstiller sine behov gennem teknologi
- 🌐 Alt er lige naturligt - Fra primitiv avl til kloning
- 🌐 Eneste grænse er selvopholdelsen

🌐 **Den umiddelbare erfaring**

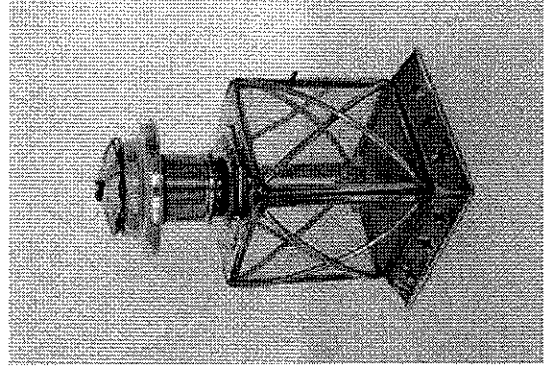
- 🌐 Verden som mere end ressource
- 🌐 Magt som grundbegreb
- 🌐 Grænser for reduktionen af det uafhængige til det afhængige

Etikkens bidrag
Hammer ~~eller~~ lygte
og

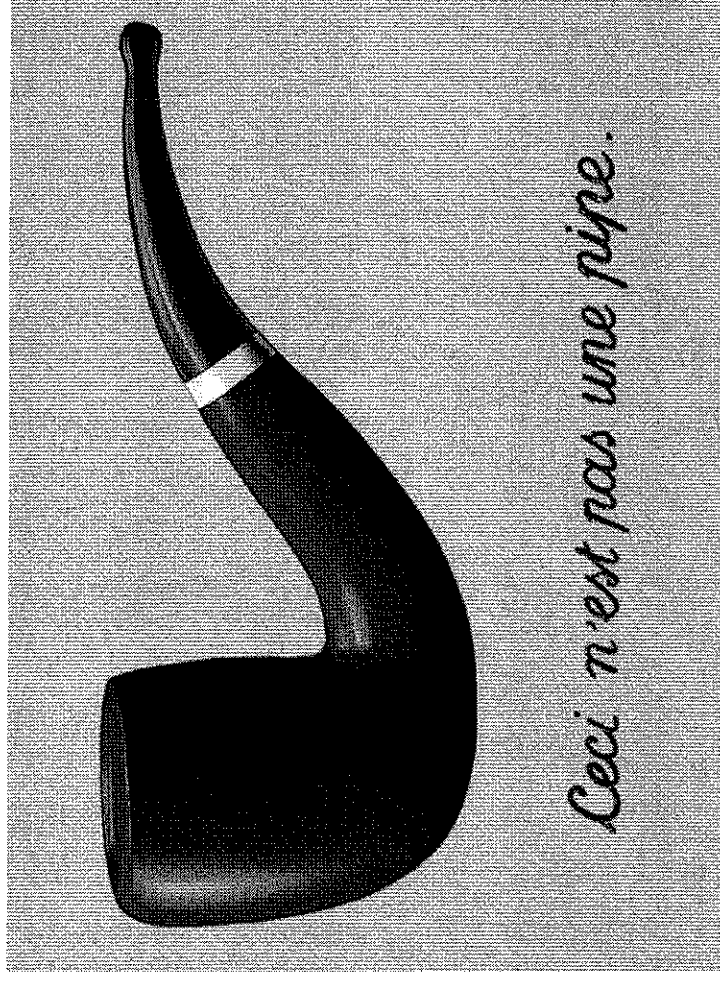
- Etik er en hammer
- Etikeren er en ekspert. En filosofisk blikkenslager
- Ethiske diskussioner fjerner etiske problemer
- Etik kan bruges som markedsføring/legitimering

- Etik er en lygte
- Etik er forstå baggrunden for ens eget og andres perspektiv
- Etikken kan oplyse problemstillingerne, ikke løse dem
- Etik er at arbejde med Wicked Problems

Etik er ikke en hammer

René Magritte 1928-1929

Tak for opmærksomheden